

Kainuun TE-toimiston ja Kainuun ELY-keskuksen lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden väliaikaista järjestämisestä koskevaksi lainsäädännöksi

Viite

Lausuntopyyntö 5.3.2018, TEM/503/03.01.01/2018, TEM020:00/2018

Kainuun TE-toimisto ja Kainuun ELY-keskus esittävät kannanottonaan otsikossa mainittuun lausuntopyyntöön liittyen seuraavaa:

Yleisenä kannanottona todetaan, että hallituksen esitysluonnoksessa esitetyt lakimuutokset ovat tärkeitä, tarpeellisia ja välttämättömiä käsillä olevan uudistuksen toteuttamiseksi.

On kuitenkin tärkeää kiinnittää huomiota siihen, että kyseisen lainsäädännön perustuslainmukaisuusnäkökohdat tarkistetaan huolellisesti. Perustuslain kannalta muun muassa yhdenvertaisuudella ja tätä kautta palvelun tasalaatuisuudella on suuri merkitys asiakkaan näkökulmasta tarkasteltuna: palvelut on pystyttävä tarjoamaan asiakkaalle tasalaatuisina riippumatta siitä, mikä taho käytännössä tuottaa asiakkaan palvelut. Asiakkaan näkökulmasta tarkasteltuna on ensiarvoisen tärkeää luoda palveluntuottajan prosessit salassapitomenettelyineen sellaisiksi, että asiakas voi perustellusti luottaa häntä koskevien tietojen käsittelyn asianmukaisuuteen. Hallituksen esitysluonnoksen sivulla 49 rajataan oikeus asiakkaan tietojen käsittelyyn vain niihin palveluntuottajan palveluksessa oleviin henkilöihin, jotka hoitavat palveluprosessiin liittyviä tehtäviä. Samoin rikosoikeudellista virkavastuuta koskevien säännösten ulottaminen koskemaan vastaavasti edellä mainittuja henkilöitä on tässä yhteydessä paikallaan.

Julkisen vallan käyttämisen siirtäminen palveluntuottajille voi käytännössä vaikuttaa tosiasiallisesti asiakkaan toimeentuloon, jolloin kyse on merkittävästä julkisen vallan käyttämisestä, jota ei voida siirtää palveluntuottajille. Merkittävä julkisen vallan käyttäminen tulee tehdä aina viranomaistyönä eikä tätä tehtävää tule siirtää palveluntuottajien tehtäväksi. Näin toimien voidaan turvata asiakkaiden perustuslain mukainen yhdenvertainen kohtelu. Myös alueellinen eriarvoisuus on vaarassa lisääntyä nykyiseen verrattuna merkittävästi, kun palveluntuottajat tarjoavat palveluja omista lähtökohdistaan.

Hallituksen esitysluonnoksen sivulla 42 käsitellään työttömyysturvalain 4 b §:n mukaista palveluntuottajan ilmoitusvelvollisuutta. Kyseisessä säännöksessä säädettäisiin palveluntuottajan velvollisuudesta ilmoittaa TE-toimistolle mahdollisista työnhaun voimassaoloon vaikuttavista seikoista ja mahdollisesta työnhakijan työvoimapolitiittisesti moitittavasta menettelystä. Huolena viranomaisen näkökulmasta on se, onko palveluntuottajan taloudellinen intressi ristiriidassa ilmoittamisvelvollisuuden kanssa. Mikäli palve-

6.4.2018

luntuottaja ei täytä ilmoitusvelvollisuuttaan pelätessään tulojen menettämistä, työ- ja elinkeinotoimiston mahdollisuudet valvoa palvelun laatua heikenevät huomattavasti. Hallituksen esitysluonnoksen sivulla 43 käsitellään työttömyysturvalain 11 luvun 4 b §:ää. Mainitussa kohdassa todetaan, että jos säännöksen mukaisen ilmoituksen on tehnyt palveluntuottaja, myös mahdollisen valitusvastineen laatiminen kuuluisi sen tehtäviin. Kyseinen tehtävä on palveluntuottajan näkökulmasta täysin uusi ja valitusvastineen laatiminen edellyttää erityisosaamista. Näin ollen voidaan perustellusti pohdita, löytyykö palveluntuottajilta tähän tarvittavaa osaamista, joka on myös perustuslaillisesta näkökulmasta tarkastellen asiakkaan oikeusturva huomioiden erittäin tärkeä seikka.

Viranomaistehtävien siirtäminen palveluntuottajille edellyttää palveluntuottajilta uudenlaista osaamista myös lainsäädännön ja nykyisin TE-toimistojen virkakäytössä olevan URA-järjestelmän osalta. Hallituksen esitysluonnoksessa ei ole käsitelty lainkaan sitä, kuka perehdyttää nämä uudet, viranomaistehtäviä hoitavat tahot URA-järjestelmän käyttöön sekä tehtävien kannalta olennaiseen lainsäädäntöön. Tässä on huomioitava, että perehdyttäminen ei ole kertaluonteista, vaan jatkuvaa: esimerkiksi julkisista työvoimaja yrityspalveluista annettuun lakiin ja työttömyysturvalakiin tulee vuosittain muutoksia, joista kaikkien viranomaistehtäviä hoitavien — niin TE-toimistojen kuin käsillä olevan hallituksen esitysluonnoksen mukaisten palveluntuottajienkin — on oltava ajan tasalla. Tämä perehdyttämistehtävä on hoidettava valtakunnallisesti eikä sitä voida säilyttää TE-toimiston tehtäväksi. Palveluprosessit saattavat monimutkaistua huomattavasti nykyiseen tilanteeseen verrattuna, kun osa nykyisin TE-toimistojen hoidettavina olevista asioista siirretään palveluntuottajien tehtäväksi. Pelkästään tietojen siirtäminen eri toimijoiden välillä voi muodostua haasteelliseksi.

TE-toimistolla säilyy 2 luvun 9 §:n 2 momentin mukaisesti vastuu laissa säädettyjen toimien ja palveluiden osalta niiden toteuttamisesta tilanteessa, jossa palveluntuottaja laiminlyö tehtäviään. Tämän vuoksi TE-toimistoilla on oltava riittävät keinot valvoa palveluntuottajien toimintaa ja tarvittaessa puuttua palveluntuottajien mahdollisiin laiminlyönteihin hankittuja palveluita tuottaessa. Näin ollen TE-toimiston mahdollisuudesta puuttua palveluntuottajan laiminlyönteihin voisi olla paikallaan mainita laissa nimenomaisesti. Tällaisen säännöksen puuttuminen saattaisi johtaa siihen, että TE-toimisto olisi vastuussa laiminlyönneistä, joihin sillä ei käytännössä olisi mahdollisuutta tai keinoja puuttua.

Tiina Veijola
TE-toimiston johtaja

Pasi Loukasmäki
E-vastuualueen vs. johtaja

JAKELU

Työ- ja elinkeinoministeriö